

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vae leto f. 4.80
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „posredovanjih“ se plačuje za navadno tiskovno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večerke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 5 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Nanski ulici in v prodajalnici G. Likarja v Semeniških ulicah št. 10.

Gorici naj se pošiljajo uredništvu, naročnina pa opravniku „Soča“, dr. g. Andreju Tabaj-u Via Canonica N. 8 v Št. Roku v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se naročnina sniža, ako se oglase pri opravištvu.

Državna uniforma — v šoli.

Kaj je uniforma? Uniforma je obleka ali sploh oprava po enem kroji, po enem vzorcu. Državna uniforma je pa tista, katero država vpelje in predpiše za osebe, ki opravljajo državno službo. Uniformo imajo vojaki, sodniki vsaj v nekaterih slučajih, davkarski vradniki itd. Vender je pa bilo do zdaj še veliko državnih vradnikov, za katere ni bila še uniforma zapovedana.

Pred kratkim je pa visoka vlada postavno določila, da odtlej naprej bodo morali vsi c. kr. vradniki nositi uniformo, in to ne le o slavnostnih priložnostih, ampak tudi za časa javnega poslovanja.

In ker so naše javne šole državne, oziroma ker so javni učitelji državni vradniki bodo tudi oni morali z uniformo v šolo hoditi.

Kaj pomeni državna uniforma in kaj namerjava z njo država? Državna uniforma je znamenje, po katerem se državni vradniki spoznajo in ločijo od družih ljudi, kakor je duhovska obleka in ovratnik znamenje duhovniškega stanu. Prav.

Po uniformi hoče vlada vvesti mej vradniški stan nekako zunanjo enomernost in red. Prav tudi to.

Z uniformo namerja vlada slednjič na zunanje pokazati svojo oblast in pravico pri podeljevanju javnih služb; nasproti podložnikom pa ima uniforma izražati, da so vradniki državni služabniki, nositelji državne oblasti, in da se jih mora potem takem spoštovati; uniforma loči vradnika od zasebnika in mu varuje njegovo avtoriteto. Tudi proti temu nimamo nič.

Ostanimo pri poslednji točki: država hoče z uniformo izraziti oblast, ki jo ima čez svoje služabnike. In ker bodo vsled omenjenega zakona tudi učitelji morali poslovati v uniformi, se zdi, da hoče z uniformo v šoli tudi pri nas država povdarjati oblast, ki ji pristojna nad šolo. In sicer povdarjati jo bolj strogo, odločno, kakor doslej.

Ker, da ima država v Avstriji šolo v svoji oblasti, vemo in čutimo pač vsi; omenjeni uniformski odlok nam torej ne prinese prav nič, kar bi razmerje naše šole nasproti državi bistveno predrugačilo; marveč vlada neče nič več nego to, kar v šoli dejanski vže več let premore in vkazuje, izraziti tudi v zunanji opravi svojih učiteljev, tako da bo vsak človek, posebno pa učenci v šoli, vže z očmi videli pred seboj državnega vradnika.

Nekaj pomena in namena tedaj državna uniforma v šoli vender le ima....

Akoravno bi znal morda kdo reči, da tudi to ni spet nič drugega, kakor posnemanje pruske Nemčije; češ, kakor smo od Nemcev pred dvajsetimi leti prepisali šolsko postavo, tako oblečemo sedaj po njih vzgledu svoje učitelje v uniformo!

Nam se pa to ne zdi golo posnemanje; slepo posnemati zna opica. Nekaj več je to, poseben pa, ako se ozremo na dobo, katero imamo zdaj v Avstriji. To je doba Liechtensteino-

vega navala na državno šolo. Množé se glasi, ki zahtevajo, naj se šola in javna vzgoja oprosti železnega državnega objemanja ter naj se cerkvi in družini vsaj deloma povrnejo naravne pravice, katere imati do vzgoje. Ti glasovi so močni, ne bodo se dali zadušiti; vsaj kakor se nam zdi. A tako se zdi menda tudi ministru Gauču. In ako bi bili čmerni ali poredni, kakor so nekateri politiki, bi celó naravnost trdili, da namerja država, oziroma minister Gauč, s svojo uniformo v šoli proti Liechtensteincem v širšem pomenu spet krepko naglašati: V šoli jaz gospod! Hoče si šolo tako tesno privezati k sebi, da mu je nobena sila več ne iztrže.

Tako bi politikoval in sumničil, kdor bi hotel biti izvenredno hudoben; mi pa nečemo biti taki.

Vender pa, bodisi da se to godi brez volje, ali z voljo Gaučevu, ako reč vže samo na sebi sodimo, važna je, pomenljiva vsekakor, in ne ostane brez nasledkov na naše javno šolstvo.

Kakih nasledkov? Povedali bomo.

Prizanesite vbogemu kmetu!

Pač nič lepšega ni za gospoda v mestu, kakor kadar pride zadnji dan meseca. Tedaj vzame papir in pero, pa napiše pobotnico za sto, dvesto forintov av. v. ter gre k c. kr. blaginici, katera mu vsoto poštno odšteje v fršnih, nedotaknutih bankovcih, tako da se mu srce kar smehlja, ko jim gleda v deviško lice; od veselja bi jih kar poljubil. Drug pa poišče zadnji dan meseca škarje, seže v najskrivniši kot svoje omare, od kod privleče zavoj cesarskih obligacij ali enako sorodno robo, odstriže lističe, kateri so znani pod imenom kuponov, in gre k Židu, ki mu koj urno odšteje denar v papirji, v zlatu ali srebru, kakor mu všeč. Štaounar, rokodelce naredi konec meseca svoj „račun“, kateri mu tudi redno prinese, kar mu tiče. In tako dalje. Tako in enako se pride v mestu do denarja.

Sploh gospodi v mestu ne gre slabo. Reklo se je sicer nekdaj, da kadar pobije toča kmetu, zadeno enako tudi gospoda. To pa dandanes ni več tako. Kaj pač porajta gospod v mestu, če toča tudi desetkrat pade in razbije grozdje in trs na trti! Če ne bo vina v deželi, se ga bo naročil iz Istre, iz Dalmacije, in če ga tudi tu ne bo, mu bo prišlo z Ogerskega itd. Če je domačemu cena previsoka, ga bo dobil bolji kup s Štajerskega. Če je volovsko meso v Evrovi predrago, si ga dā pripeljati iz Amerike! Gospodi v mestu ne more dandanes nihče priti do živega.

Gospodi v mestu gre dobro. Ne pa tako kmetu na deželi. Konec meseca ali kvartala ne da bi mu kdo napolnil žepa iz državne ali deželne blagajnice, ampak nasprotno pride mu povabilo, tirjatev, da on napolni izlakano blagajnico. In to vabilo je navadno siljeno. Določen je dan, do katerega — — Ako ne, pride rubež, pride kazen, pride vojak itd.

Vbogi kmet v tej sili, kje bo vzel, kam se obrnil? Seže v žep — prazen je, ker ni videl beliča vže od pamtiveka. Odpre omaro — nič drugega kakor gambijali, dolžna pisma itd. Odpre skrinjo — stari so nekdaj tam zdolaj pod obleko hranili za skrajno silo v nogovcih kak plesnjav tolar ali petico — ali tudi tu vže zdavno nič, nogovci so preluknjani in kdaj je vže vže izpuščali!

No bo pa pomoči v kleti, na žitnici. Res, kako lepo je bilo š. pred dvajset leti, ko je človek prišel v klet, ko je zagledal vile možake — sode v dolgi vrsti razpostavljene, potikal je na dno — ni se odmevalo! To je pričalo, da so sodi polni, polni do vrha... In tedaj je prišel Kranjec s irhastimi bla-

dami, s srebrnimi gumbi, je prišel Trkačan s mogočnim brejim takvinom... Tedaj se je pohajalo od noda do sode, pokušavalo, pogajalo... In romal je iz kleti sod za sodom — za lep, pošten denar. Kmet je tista leta bil gospod, ker prodajal je, kakor in kader je sam hotel. Tako se je s denarjem založil, in ko je prišel čas za davke, je vzel, kjer je bilo, ker imel je. Bal se ni nobenega, klanjal se nobenemu. Bili so to zlati časi. Dobro se jih še spominjamo...

A prišli so drugi časi. Dvajset let je od tega, kar se je liberalizem vrnil v naše posredstvo. Nesrečni liberalizem! Ali še bolj nesrečni kmet! Ker ta liberalizem se je zarotil, da hoče kmeta iz poselnika vgonobiti. Dal je mogočnim kapitalistom, Židom in oderuhom noomejeno oblast. Ti so po deželi nastavili svoje sesalnice in izdehali piti kri in moseg iz kmetijskega telesa. Od tedaj moramo doživeti, da pride samo v takrajni polovici avstrijskega cesarstva okol deset tisoč malih in večih poselnikov v enem letu na boben. Po nenaravni centralizaciji se je ves denar s dežele stekel v mesto: in tu se odločuje osoda dežele, osoda kmetova.

Gledé denarnih stiek bo kmalu za kmeta skoraj vse eno, ali kaj pridela ali ne. Če je letina dobra, debela, no, lakote in žeje sicer ne trpi; do denarja pa vender ne more. Zakaj ne? Zato ker je pošteni mešan, rokodelce, zovarniški delavec, sploh srednji stan po mestih in trgih obžal, ker izpil ga je s svojo sesalnico kapitalist. Srednji stan, ki je nekdaj neposredno kmetu blago odjemal, nima več denarja. Denar ima le Žid, le bankir. Ta pa je po postavi prost, da porablja svoj denar, kakor njemu boljše kaže. Ker pa dobro vé, da je vas kupčija, ki se brez denarja ne more gibati, odvisna le od njega in gre skoz njegove roke, kaže mu za lastni dobiček boljše, kmeta na deželi denarno izstradati ter ga privesti do najskerajšnje potrebe, tako da je voljan prodati mu svojo robo po vsaki oeni in iskati pri njem denarja pod katerimikoli pogoji, ako si hoče podaljšati življenje za par dni. Da pa kapitalist kmeta prižene do najskerajšnje potrebe, pusti mu njegovo blago, njegovo vino in žito, in si vse to raji naroča iz tujih dežel. Akoravno živimo v vinski deželi, še bo vender pri nas stočilo kmalu več isterca, štajerca, več piva, kakor domačega vina. In tako kmet pri vsem svojem bogatem pridelku stradaj denarja, vmiraj.

Pa kaj govorimo o „bogatem pridelku“? Dobro letine pri nas so bile, a ni jih več, neče jih več biti. Zatorej je pa alo za kmeta tem hujše. Vzemimo li letos našega Brca, deloma tudi Vipavca. Vina ni, žita vže tako malo ali nič. Denarja tedaj ne bo, a k temu se bo pridružila še lakota... Dvoje pomanjkanje, dvoje trpljenje...

In še to malega, kar bi bilo za prodaj, more li kdo prodati? Glejte no, naše kmete, kako pohajajo po mestu s pokušnjo v koši od hiše do hiše, od gostivne do gostivne, da bi za božjo milost vsilili polovnjak letošnjega vinca, ker vže je bil davkar pri hiši... Še pogleda ga ne nobeden! Tam doma se mora vino sušiti in presnemati celo zimo in spomlad; če ga bo še kaj ostalo, bo posestnik po leti izobesil vejo ter ga počasi razpečaval, in še to — pol na kredo! Če gre človek meseca julija in avgusta po deželi, vidi na vsaki drugi hiši vejo, tudi nad vrati prvih in najpremožnejših poselnikov. Nekdaj so dajali gostivničarjem v mesto cele sode, zdaj pa morajo sami oštiriti!

Žalostna ti majka, kmetič moj! Drugoga ti ne ostane več, kakor v najsilnejši potrebi poiskati še kako posojilnico ali hranilnico v mestu. Ali tudi tu prejško prideš do denarja, koliko poti treba, koliko trkanja, koliko situosti! In na zadnje? Hranilnica, bodi še tako dobra, hrani vender najprej za-se, potem še la, in če kaj ostane — za kmeta. — Hranilnica pri najboljši volji ne more izbristati dolga, ki ga je kmet pri nji naredil; največ, da odnese za nekoliko časa — boben. Boben čaka kmeta, naj se obrne, kamor hoče, Boben, povod boben!

Ljubi moj kmetič, jaz ti ne vem kako pomoči, kakor da tu v tvojem imenu povzdignem glas do tistih, v katerih roki je tvoja osoda: Oj gospodje, vamilite se vbolega kmeta, prizanosite mu!

Kdo so pa tisti gospodje in kaj želimo od njih, povedali bomo prihodaj.

Dober svet v korist našim zidarjem.

Iz goriške okolice 12. nov.

Drugo včas mi neke miali silijo na dan zadavajoče zlasti dve vrsti naših rokodelcev. Menim, da iz arca obojih govorim, priporočam njih potrebo onim, ki bi mogli in morali njim pomoči. Zidarje naše in črevljarje imam pred očmi.

Kolikor višje rasejo zemljiščni davki in kolikor slabše so letine vseh raznih šib in nesgod, toliko manj se vnamajo kmetijski sinovi za kmetijstvo; bolj in bolj se popušča poljedelstvo in išče se drugega zaslužka; in to ne le pri nas, drugje je enako. Radi tega sili delavsko, oziroma rokodelsko vprašanje vedno bolj naprej, in mora se z njim računati, češ ali nečes.

V mali meri nahajajo se taka vprašanja po raznih krajih tudi na Goriškem. Za neke vrste delavcev in obrtnikov se je tudi včas pred leti začelo skrbeti, in se je primeroma tudi včas veliko doseglo; tako n. pr. v Marijana in v Sagrača (Zagruja). Spricujejo nam to se številkami.

Imamo pa tudi še druge vrste delavcev, rokodelcev in obrtnikov, katerim bi se dalo s primeroma manjšimi stroški pomagati in tako, da bi potrošeni denar in ves zaslužek in dobiček doma ostal v korist edino domačemu ljudstvu brez vse odvisnosti od inozemstva, kakor je to na primer pri gorej omenjenih zagrujskih kolarjih in pri marijanskih stolarjih.

V Renčah je na stotine (300) zidarjev v eni občini, in vsi so le navadni delavci, morda par delavskih nadzorovalcev. Kolikor pa meni znano, ni nobenega zidarskega mojstra med njimi, ki bi smel po sedanjih stavbarskih postavah le ovčji hlev veljavno narisati in kot mojster dotično delo voditi, kajti nima mojstrskega izpita in dekreta, za kar se vendar prav veliko ne potrebuje, če gledamo na vsestranski in toliko povečevalni šolski napredek do leta 1889. Nikdo pa do zdaj ni skrbel, da bi bil mogel renški zidar si pridobiti vsaj poglobitnih stavbarskih pravil in neke ročne izurjenosti v dotičnem risarstvu.

Kot izvrševalec stavbarskega načrta ti je renški zidar delavec prve vrste; kar hoče, si sozida; in če hočeš najkrajniji grad in tudi kraljev dvor; ali voditi ga moraš in vse mu razkazovati; brati iz obrisa ti ne bo znal; na to se malo razume; in ta, ki kaj umeje, si je moral sam z velikim trudom morda po zvijačah od kakega mu zavidnega tujega mojstra pridobiti.

Kako lahko bi se dalo tu pomagati! Če tudi niso renški otroci izvanredni talenti, se vendar dobivajo tam pridni dečki, ki bi se za stvar toliko bolj zanimali, kolikor bolj bi njeno potrebo in korist spoznavali. Naj se jim torej napravi risarska (zi m a k a) šola! Stari in mladi zidarji prav tega zelo pogrešajo, zlasti zdaj, od kar so siljeni hoditi s trebuchom za kruhom, in vsako leto se razkropijo po Kranjskem, Štajerskem, Hrvaškem, v Bosno, Hercegovino in Dalmacijo. Na zimo pa se vračajo domov in si pripovedujejo, kje so bili in kaj so doživeli in kake mojstre so imeli in od kod, pa kako jih je ta po nemški, in morda oni po laški oplahat. Vedno se pritožujejo, da največjo konkurenco so jim delali do zadnjih let italijanski zidarji, ki so v risarstvu bolj izučeni in se bolje razumejo na stavbe.

Renški zidarji pa tudi zaslužijo, da se kaj več zanje stori. Mladenci so s. ovi prostega zraka, v vedni telovadbi; kdo se upa splezati po vrvi z goriškega Travnika v zvonik cerkve sv. Ignacija? To se je upal priložno renški zidar. Take fante s zdravim mišico cesar rad ima in si jih odzira leto za letom v svojo vojsko. Ako treba krvnega davka, se ga plačuje iz Renč v občinem.

Naj se torej tudi kaj vkrene od merodajnih strani za boljše izsolanje renških zidarjev z risarsko-stavbarsko šolo! Vi zidarji renški pa ne bodite boječi, zberite se v svet in odberite si odločnih mož, ki naj postopajo v vašem imenu za povzdigo vašega rokodelstva in zaslužka!*)

*) Dostavek vredništva. — Mi se z g. dopisnikom popolnoma zlagamo ter le želimo, da se kaj stori prvi korak. Dandanes treba kmetu in rokodelcu pomagati na vse mogoče načine. Tudi bi stroški za tako šolo ne bili preveliki. Prosimo g. dopisnika, naj nam le še nadalje vstreže z enakimi praktičnimi razpravami. Tudi črevljarjem se dá pomagati. Lk.

Deželni zbor goriški.

V. seja dne 7. novembra 1889.

Koj po 5. uri dež. glavar odpre sejo, ter naznani, da se je dr. Ant. Gregorčič z pismom od 6. nov. poslanstvu odpovedal. Ker je bil dr. Gregorčič

namestnik dež. odbornika in ob enem ud finančnega odseka, napove glavar, da naj se ti dve dopolnilni volitvi zgodijo v prihodnji seji.

Na to so poslanci Locatelli, Bernardelli in dr. J. Tonkli v imenu finančnega odseka poročali o raznih računih za l. 1888 in proračunih za l. 1889. Vsa poročila zbor sprejme brez vgovora.

Potem predloži peticijski odsek po svojih poročevalcih nič manj ko 11 poročil o došlih in njemu izročeni prošnjah za podporo; izmed teh se nekatere vslišijo, druge pa se zavrnejo in zbor preide o njih na dnevni red. Tako se dovolje podpore nekaterim visokšolcem, konviktom sv. Alojzija in sv. Vincencija v Gorici, se da vsakemu po 150 gld., odboru azilnega društva na Dunaji se dovoli 50 gld. i. t. d. Kot zadnja točka je stalo na dnevnem redu poročilo o prošnji, katere je bil predložil odsek za pridobit kmetijsko-obrtnijske razstave v Gorici l. 1891. Ta prednja se izroči dež. odboru z nalogo, da naj on preiskuje in poizveduje, kake priprave se delajo za to razstavo, koliko stroškov bode nekako stala, koliko hoče in bode doneclo mestno starešinstvo in tudi kupčijsko-obrtnijska zbornica k pokritvi onih stroškov i. t. d., po teh poizvedbah naj potem odbor v prihodnjem zasedanju poroča.

Slednjič, ko je bil dnevni red včas končan, stavi posl. Dottori nujni predlog, ki se tudi soglasno sprejme, naj se že v današnji seji mesto odstopivšega dr. Gregorčiča vrši dopolnilna volitev v finančni odsek; voli se koj in voljen je dr. N. k. Tonkli; in s tem je tudi seja končana.

VI. seja dne 12. novembra 1889.

Seja se odpre pol ure kasneje, kakor je bilo napovedano, tedaj o 5 ¹/₂ popold. Dež. glavar naznani, da mu je dr. Jos. Tonkli izročil samostalni predlog, katerega so podpisali tudi vsi drugi slovenski poslanci. Ta predlog se glasi: „Visoki deželni zbor naj izvoli skleniti: „Naroča se deželnemu odboru, da predloži visoki c. kr. vladi vtemeljeno peticijo, da bi dovolila zaradi odpadlega vinskega pridelka v okrajih naše dežele, v katerih se vino prideluje, in vsled tega nastale bede v dotičnih občinah, primerno podporo iz državnih zalogov“. Ker posl. Tonkli ni terjal nujnosti predloga, zato ga bode vtemeljel še le v prihodnji seji, v kateri je res njegova vtemeljitev prva točka dnevnega reda.

C. kr. vlade zastopnik odgovori na interpelacijo dr. Rojca stavljen v drugi seji letošnjega zborovanja in zadevajočo imenovanje živinozdravnika za Tolminski okraj. C. kr. vladni zastopnik je odgovoril, da dotični živinozdravnik je bil imenovan s početka le provizorično in sicer s tem pogojem, da se priuči slovenskemu jeziku v govoru in pisavi. A letos mesca avgusta je c. kr. okrajni glavar odgovoril, da si je živinozdravnik znanje slovenskega jezika toliko v govoru kakor tudi s pisavi prisvojil, da svoj posel prav dobro opravlja, in da je le vsled teh poročil bil imenovan zadnji čas definitivnim živinozdravnikom.

Nato sledi poročila finančnega odseka o raznih računih za l. 1888 in proračunih za l. 1889, katere se vsa odobré. Potem se na predlog peticijskega odseka, v katerega imenu poročata poslanci Del Torre in Mahorčič, dovolje nekatere denarne podpore iz deželne zaloga, in sicer: za etereologičnemu opozorvališču za napravo in nakupilo neklih instrumentov se dovoli 88 mark; odboru za vzdrževanje morskikh kopelji v Gradežu se odloči podpora 400 gld.; ravno tako se vslišijo prošnje št. 11h učencev, da morejo nadaljevati svoje studije na slikarski akademiji.

Slednjič se je vršila namesto dr. Gregorčiča volitev namestnika v dež. odbor, in z veliko večino je bil voljen posl. Andr. Kocijančič.

S tem je bil dnevni red končan in dež. glavar napove prihodnjo sejo 14. t. m. ob 5. uri popold.

Dopisa.

S Kobaridskega, dne 10. nov. Čudom sem se čudil prebravši dopis s Kobaridskega v zadnji „Novi Soči“, ki mrgoli neresničnosti. Naj samo par točk pojasnim. Da v. č. g. dr. Gr. vsi spoštujemo in jako čislamo, je istina. Neresnično pa je, da „Vam dajo (t. j. Novi Soči, oziroma Gabrčniku) popolnoma iz arca prav,“ kajti ravno nasprotno je res, t. j. govorilo se je, naj bi „Novo Sočo“ vsi vrnili. Da so se osebni napadi ostro obsojali, mora biti g. poročevalcu dobro znano; kje mrgoli osebnih napadov bolj, kakor v „Novi Soči“ pod Gabr. vredništvom? Želel bi pa dokazov za ono trditev, da so pomagali pisali okoli gg. vikarjem, da dobé po T. prizadevanju 600 gld. kongrua. Čemu stvar zavijati, sumičiti! Komu mislite koristiti? Čemu olja na ogenj vlivati? „Cui prodest?“ g. dopisnik! Za sedaj zadosti. —

Iz Tomin-kih hribov, dne 12. novembra. Pred mesecem bil je v „Slovenca“ dopis „o goriških razmerah“, da g. dr. T. nekojim gg. nikdar pogoditi ne

more. Da je to popolnoma resnično, vidi se iz „Nove Soče“ ki hoče biti pa včas — stara; čudno! saj device, oziroma ženske, hočejo vedno le kot mlade veljati, a naša prijateljica šteje komaj 14 dni, in si vendar pripisuje včas 19 let. Ni li to čudna vganjka! Če torej dr. T. v držav. zboru ne govori vsaj vsak teden, rekó, da nič ne dela, če se pa oglasi, ter se za naše pravične zahteve krepko poteguje, govori „ekozi okno“ do volitev — glej št. 2. „Nove Soče.“ Gospoda! bodite dosledni, ter recite raje kar naravnost, kar želite, nazreč: „pereat T.“ Visoki dostojanstvenik izrazil se je pri neki priliki: „Na nikak način ne bi hotel biti zastopnik goriških Slovencev;“ nisem mu verjel, pa žalibože, besede njegove so mi sedaj umevne. Lahko rečem, kakor delajo nekoji gospodje sedaj z dr. T., tako bodo ravnali enkrat z dr. Gr., in sicer ravno ti ali vsaj njih somišljeniki, ki ga sedaj v zvezde povzdigujejo. Kar pa kvasi „Nova Soča“ o 80.000 gl. nam tako dopada, da smo kar vsikliknili „pfui!“ Misli najbrže službo pri avstr. Loydu. Vidite jih Slovence! ali ne želé rajši lahonom službe in veljave kakor našlucem? In potem si upajo sumičiti poštene, skoz in skoz značajne Slovence, češ, oni so krivi, da imamo živinozdravnika, s katerim, kor ne zna našega jezika, občeovati ne moremo. Doslednosti pri takih mladih vrednikih ni iskati. Saj se je g. Gabr. v teku treh mesecev vsaj dva — do trikrat prelevil. Živio torej naš rajnovejši voditelj!

Politični razgled.

Nemški cesar se vrača s svojega potovanja na Laško, v Atene in Carjigrad, zopet domú; na povratu obišče še enkrat svojega zaveznika kralja Humberta. To zabeležimo danes na prvem mestu ne toliko zaradi nemškega, ampak bolj zaradi našega presvitlega cesarja. Kakor namreč listi govoré in pišejo, podal se je tudi naš cesar iz Gödöllö na Ogrskem v Innsbruck, da tam danes t. j. 14. t. m. pozdravi domú vračajočega se nemškega cesarja.

Vsi deželni zbori so že prekoračili vrhunec svojega delovanja, ali vendar so še vsi zunaj dveh zbrani in končujejo svoje delo. Hude in ostre so bile razprave v treh in sicer: v istrskem, tirolskem in češkem. V istrskem se godé čudne reči, katerih ni mogoče skoraj razumeti. Večina zbora je volitev ednega poslanca ovrгла, drugoga pa potrdila, akoravno sta bila obadva zadevna poslanci voljena v isti volilni skupini, z enakim številom glasov (t. j. ednoglasno,) in na podlagi istih volilnih listov. Tu ni nič pomagalo vgovarjanje hrvaške manjšine in vladnega zastopnika proti takemu postopanju; laška večina je enkrat hotela odstraniti posl. Mandić-a, kot vrednika „Naše Sloge“, in tako se je tudi zgodilo. Ovrгла se je tudi volitev c. kr. okrajnega glavarja Conti-a v Pulji in dr. Spanger-a na Voloskem. Vsled tega je manjšina zapustila zbor in posl. Jenko, ki je bil z Mandić-em v isti skupini sovoljen, je koj v tisti seji odložil svoje poslanstvo. Kaj pride iz tega, Bog ve! Večina tirolskega zbora t. j. nemški liberalci zjedineni z italijanskimi poslanci je sprejela predlog, v katerem se deželnemu odboru nalaga, da naj preiskuje in o svojem času poroča, kako bi zadelo južno Tirolsko svojo samovpravo, t. j. odcepiti se od Tirolskega in postati dežela sama za - se. Dosledni nemški liberalci vendar niso. Kakšen vriš so bili oni zagnali, ko so pred leti štajerski Slovenci v zboru stavili interpelacijo do vlade, da bi se vsi Slovenci zjedini v eno parodno skupino in imeli eden skupen dež. zbor, ker potemtakem bi se bili morali štajerski Slovenci od Štajarja odcepiti in prikloniti Kranjski. Takrat so Nemci razvpivali Slovence kot prekucne, radikalce in nasprotnike vsega zgodovinskega prava; in vendar so takrat Slovenci — ne da bi mi zdaj tukaj hoteli na ta ali oni način pobijati ali zagovarjati to načelno vprašanje o razdelitvi raznih pokrajin — pred očmi edino to, kako bi oni ložje pod žezlom avstrijskem mogli braniti svojo narodnost. Na Tirolskem je pa vse drugače. Lahom so včas zagotovljene vse njih narodne pravice, oni ne občutijo nobenega pritiska in so že skoz stoletja združeni v eno pokrajino z nemškimi soprebivalci. Da so tedaj v tem slučaju nemški liberalci glasovali za nekako razdvajitev Tirolskega,

pride od tod, ker se naidejajo s pomočjo Lahov zopet zadobiti večino v deželi, po drugi strani dajo pa še večjo priliko, da bi se irredentizem še ložje razširjal, kakor do zdaj. Češki zbor je sprejel resolucijo, katero je predlagala komisija gledé adrese Mladočehov in katero smo omenili v zadnjem listu. Razprava je bila dolga in burna; Staročehi in zastopniki plemenitašev so govorili stvarno, mirno, prepričevalno; Mladočehi pa so govorili „skoz okno“ za nevedno ljudstvo, ki se dá lahko razgreti in navdušiti za to pa uno — in govorili so tudi za dijake, ki so potem zato skrbeli, da so se sramotili skušani ter v boji za narodne pravice že osiveli možaki.

Nemški državni zbor je po štiridnevni splošni razpravi postavil, naperjeno proti socializmu, izročil komisiji 28 udov v pretres. Na edino pravem stališču gledé tega vitalnega vprašanja, ki se prej ali pozneje mora rešiti, so stali govorniki katoliškega središča, ki so trdili, da se to vprašanje ne dá rešiti ne s puškami ne s kako drugo silo, ampak edino le tako, da vlade spet pripoznajo krščanska načela in s pomočjo teh začenejo reševati socialno vprašanje.

Na Bavarskem vlada čuden parlamentarizem. Minister Lutz je že večkrat vdobil nezaupnico od katoliške večine dež. zbora, ali vender se še drži trdno svojega ministerskega stola; on ostane proti vsem napadom in nezaupnicam neoprotljiv. Tako je tudi pretekli teden večina zborova sklenila, proti ministrom volji in proti njegovemu vgovoru, da naj se že enkrat odpravi oni „placetum regium“, vsled katerega sme cerkvena oblast le s privoljenjem deželnega vladarja svoje odloke priobčiti in dejansko izvršiti; ali pri vsem tem sklepu minister ostane na svojem mestu.

Tudi francoski senat in poslaniška zbornica sta zopet pričela svoje delovanje. Obe zbornici sta imeli 12. t. m. prvo sejo; poslanci so si izbrali začasnim predsednikom prejšnjega predsednika in nekdanjega ministra Floquet-a.

Domače in razne vesti.

Došla je vredništvu „Soče“ naslednja zaupnica: „Podpisani duhovniki Šentpeterske dekanije zbirani:

I. Izrazujemo svoje zaupanje in priznanje novemu vredništvu „Soče“, v nadi, da ostane res neodvisno in po vseh katoliško-avstrijskih načelih.

II. Izjavljamo, da s prejšnjim vredništvom se nismo vjemali in da nam njegovo postopanje ni vgnajalo velikokrat.“

(Osem podpisov).

Iz naših bližnjih gôr so nam došle od nekaterih gospodov prijateljev sledeče vrstice:

„Srce nam je za blagor naroda vroče,
Zato za slovo nam je mar;
Razkol je narodu na kvar,
Zato držimo mi se naše stare Soče.“

(Podpisi.)

Odgovor „Novi Soči“. Na ono, kar piše pro nam „Nova Soča“ pod naslovom: „Poddraga in „Soča“, naj mesto nas odgovarja naslednji dopis, ki nam je došel s Kanalskega:

„Zadnja „Nova Soča“ se je hotela opravičiti, zakaj da ni prej nič omenila o Poddragi. Ne dvomimo, da ji hoste dali dostojen odgovor, vender morebiti ne bo slabo, ako ji poveste tudi mnenje neučencih lajikov. Mi mislimo namreč: Soča je bila morala omeniti stvar o Poddragi in jo očitno in na vso moč grajati. Povdarjala bi bila lahko, da zavoljo ene morebitne krivice se ne sme vera zamenjati. Kje smo še do mučencikov! Naši predniki se niso smrti vstrašili, i mi se bomo zavoljo majhne krivice, ako bi tudi v resnici taka bila, veri odpovedali? To je sramotno itd.

Kakor se je pa „Nova Soča“ opravičila, mislimo si o nji, da ima odpoved od vere za opravičeno ne le v Poddragi, ampak tudi kje drugod. In to je sramotno.

Ako Vam bo ljubo v. š. g. vrednik, Vam lahko večkrat poročamo, kaj si neučeno ljudstvo o takih in enkih stvareh misli *)

Za zdaj Vas Bog ohrani pod zastavo: „Za Boga, ce-erja in domovino!“

Vredništvo nima ničesar dodati tem besedam. Kakor se nam zdi, razpravlja „N. S.“ Poddrago za deva nekako na isti način, kakor „Slovenski Narod.“

*) Priporočamo se, sprejemali bomo prav radi. Vrednik.

Pomoč nesrečnim. Preavitli cesar so vzkazali, naj se dá Tirolcem in Koroščem, ki so trpeli vsled zadnje povodnji, državna podpora, in sicer Tirolcem 150.000 gl., Koroščem pa 50.000 gl. Zraven tega je cesar še iz svojega podaril Koroški deželi 5000 gl., da se razdelijo mej take, ki so od povodnji največ trpeli. Ravno tako je daroval tudi ponesrečenim Tirolcem 20.000 gl. iz lastnega.

V Rimu so v nedeljo sv. Oče papež š. Ivana Gabrijela Perboyre-a oklicali za blaženega. Perboyre je bil l. 1802 rojen v majni vasi na francoskem. Izvolil si je duhovski stan in vstopil v društvo za misijone. Slednjič je prišel na Kitajsko oznanjvat sv. evangelij. Bilo je l. 1839, ko so začeli naenkrat kristjano preganjati. Vrgli so ga v ječo in mučili na vse načine. A on je vse stanovitno pretrpel. Ko so mu vzkazali, naj se vrže pred malika in naj ga moli, je krepko odgovoril: „Z veseljem bi temu maliku glavo odsekal, a molil ga ne bom — nikdar!“ Slednjič, ko so videli, da ne zataji vere, so ga skupaj s petimi hudodelci vsmrtili. Vmrli je 11. sept. 1840. V veliki časti so imeli njegov grob, na katerem so se začeli goditi čudeži. In tako so sv. oče Leon XIII. pognunega mučenika vrstili mej blažene prijatelje Božje. Ni še se zadaj postarala sv. cerkev, ampak ostane vedno mlada, vedno rodovitna nevesta sv. Duha.

Domačih bogoslovcev nam je dal letos naš gimnazij le dva, enega Slovenca, enega Italijana, in še ta dva sta malosemeniščana. Enega abiturijenta, g. Iv. Juriča, so poslali njih Prevzviš. knez in nadškof v Rim študirat v „Collegium Germanicum“, kjer se bo temeljito izomikal v modroslovji in bogoslovji. Omenjeni kolegij vodijo oo. jezuitje, in se torej samo ob sebi razume, da je vzgoja tu vzorna. Mladi gospod bogoslovec nam je sam pred kratkim pisal, da „kolegij zadovolji težnje više hrepenečega mladeniča, v njega vpravi obhaja, rekel bi, jezuitska modrost svojo zmoglost... tu se divno strinjati krepot in modrost. Tudi gnotne razmere so kar sijajne: tu ne zmanjka nam ničesar... Na vseučiliščih imamo v prvem kurzu izvrstnega profesorja, nekoga „de Maria“, kateri je, kakor sem vže spoznal v prvih lekcijah, prodi globoko v tomistično filozofijo.“

V isterskem deželnem zboru se godijo žalostne reči, ker laški liberalci, kakor njih bratje po vsem svetu, nimajo še pojma o tem, kar se pravi narodna enakopravnost. 11. t. m. so zavrgli volitev hr. poslanca Mandića, mej tem ko so potrdili poslanca Jenka, akoravno je bil izvoljen od istih volivcev kakor Mandić. Jenko se je pri ti priči odpoval poslanstvu. Poslanec Laginja je protestoval. Vse pa ni nič zdalo. Zato je hrvatska manjšina zapustila zbornico. Dokler vis. vlada s krepko roko vmes ne seže, se ne bo prišlo do mitu in do priznanja svetih narodnih pravic.

Vbogi naši bratje Hrvatje imajo tudi liberalstva mej sabo, da jim žuga vse potopiti. Liberalci so jih osrečili s prestavo Rousseau-ovega „Emila“, kjer se uči, da se nima otrokom govoriti o Bogu in o veri; rastejo naj brez strahu Božjega. Vboga deca, kjer se učitelji dajo voditi od takih pogubnih nazorov!

„Obrtnik“ ne bo izhajal več. Dobili smo naslednje naznanilo s prošnjo, da je objavimo, katero pa žalibog kaže, v kako žalostnem stanju se nahaja naše domače obrtništvo in zadrugarstvo.

Castitim p. n. naročnikom „Obrtnika“!

Vže v zadnji številki naznanil sem, da zaradi preoblegla truda mi ni moglo ves vredniški in vpravniški poselsamemu opravičiti, — odložim vredništvo „Obrtnika“. Odbor „Kranjskega obrtnega društva“, po katerega inicijativi in podpori se je „Obrtnik“ v drugikrat pričel izdajati, je vsled tega sklenil poiskati drugega vrednika, katerega pa seveda pri tako neznatnih dohodkih lista, ki komaj tiskovne stroške pokrijejo, ni lahko dobiti. Tudi „Kranjsko obrtno društvo“, ki je posebno v prvem letu žrtvovalo precejšno vsoto v ta namen, ne more vedno dokladati, če obrtniki sami ne storijo ničesar v pomnoženje naročnikov.

„Obrtnik“ tedaj ne bo izhajal več! Moči naše ne zadostujejo v vzdrževanje lastnega glasila. To nam kaže, da je „Slovensko obrtništvo“ vsled svojega slabega gnotnega stanja tako, da niti upanja nima več v boljšo bodočnost. Zadrugarstvo je pri nas popolnoma zamrlo, in če tega ni, je tudi list brez veljave in torej nepotreben! Jaz sem stvar sicer vže takrat povdarjal, ko se je list osnoval, in le na zatrdjevanje svojih sodrugov, da bodo tudi oni po svojih močeh duševno in gnotno podpirali „Obrtnika“, prevzel sem jako neprijetno nalogo, braniti pravice obrtništva proti vsestranskim nasprotstvom. Ta pričakovana podpora pa je izostala. Primoran sem bil ves čas sam skrbeti za gradivo lista, in to ni bilo malo delo, posebno lanske leto, ko je „Obrtnik“ v velikem formatu izhajal po dvakrat na mesec.

V dolžnost si štejem obvesti to mojim čast. p. n. sodrugom in omenim le še, da sem pripravljen onim, ki želijo za izostali dve številki kakor odškod-

nine, jo dati; tistim pa, ki celoletne naročnine še plačali niso, čeravno so list prejimali, dam na prosto voljo spolniti dolžnost.

MATIJA KUNC,
dosedanji izdajatelj in vrednik „Obrtnika“.

Koliko časopisov je na svetu. Po poročilu ruske „Nive“ izhajalo je l. 1826. samo 3168 časopisov in žurnalov. V 40 letih se je to število pomnožilo na 12.500; dandanašnji pa je „Figaro“ naštel raznih časopisov vže 35.000. Največ časopisov bilo je vsakdar v Angliji, namreč vže 1826. l. 1878; v 1863. letu vže brez 5000, a dandanašnji izdaje se v angleškem jeziku nad 16.000 časopisov. Zibeljka političnih časopisov zamore se smatrati Venecija; starejši francoski politični časnik „Mercure“ jel je izhajati 1731. l.; ob času prve francoske revolucije bilo je vnega vkup 30 poredičnih izdanih. Sedaj izhaja v francoskem jeziku okolo 6800 časopisov. Največji svetovni časopis so angleške „Times“, najmanjši „Fil Electrique“.

Iz Italije se je lani izselilo, večidel v Ameriko, vsega skup 290.936 oseb, leta 1887 pa 215.005, in leta 1886 — 167.829 oseb. Potemtakom raste izseljevanje od leta do leta bolj.

Visoka starost. V Redini na Bolgarskem živi mož, ki je vže 130 let star.

Proti vlagi Kdor hoče v vlažnih, mokrotnih sobah perilo, kužige itd. varovati pleanobe, postavi naj v sobo plehasto posodo, napolnjeno s žganim, neugašenim apnom. Tudi lonce soli, katerega postavili v vlažnih spalnicah in bolnišnicah pod postelje, vlačo vlažnost na-se. Ko je sol priveč napojena, se lahko na toplem kraju posuši in potem zopet nazaj postavi.

Sv. misijon so te dni imeli v Batah na Kanalskem. Pridigali so šč. oo. jezuiti. Vdelešba je bila ogromna. 1500 ljudi je baje sprejelo sv. nakramente. Gotovo bi tudi drugim krajem sv. misijon ne škodoval, najbrže manj druge slavnosti, kjer se le zapravlja in denar troši.

O cesti ož Gradec. (Konec).

Zraven tega pa bodi še omenjeno, da so tudi Zupanstva naših gor: Tomin, Dražnica, Kred, Sedlo, Breginj, Kobarid, Iderako, Grahovo, Ponikva, Sv. Lucija in Volče podala prošnjo de praes. 8. oktobra 1884 štv. 4282 slav. deželnemu odboru, da bi včinit, česar treba za gradenje ceste ož Gradec.

Iz tega se vidi, da ima ta cesta više nego regionalni pomen — in da ne gre opuščati je zaradi kratkovidne trmoglavosti kanalskega cestnega odbora.

Marveč naj bi se blagovoljno pomislilo, da je starešinstvo Kanalske občine samo v seji dne 8. avgusta 1888. priporočalo, da bi se cesta ož Gradec uvrstila med skladvone.

Slednjič si vsoja vdano podpisani opominjati še na prošnjo, Šmartinske občine podano slav. deželnemu odboru s poročilom dne 24. julija 1885 štv. 767 (de praes. 1885 štv. 4239), v kateri so vse razmere bolj natančno popisane — katera je pa do dandanes žalibog nerešena ostala, dasi se je v njej prosilo, da bi se v slučaju, ako bi slavni deželni odbor ne hotel sam kaj včiniti, o tej zadevi, vloga kot peticija predložila visokemu deželnemu zboru.

Ker se ta zadeva razpravlja vže celih dvajset let, ne da bi mogla dozoreti do kacega vsepa, šteje si podpisani cestni odbor v svojo dolžnost, da opozori visoki dež. zbor na posebno okoliščino, vsled katere se kaže cesta ož Gradec tako rekoč kot rešiteljica Brdom in obmejnih občinam naše Furlanije v sedanjem žalostnem položaji hirajoče vinske kupčije. Visoka colnina je popolnoma zaprla pot našim vinom v Italijo — in Brda, katerim je vinoreja skoro da edini vir življenja, ne bodo kmali imela kam spečati svojega pridelka, če se jim ne odpre prilježna, mejkrajša pot v naše gore in proti koroški — pot, po kateri tudi naše gorske občine same vprašajo in hrepene.

Naj visoki zbor v resen poštev vzame to vevazno in vse druge zgorej razložene okoliščine ter z ozirom na nje blagovoli po postavodajnem pota pri-skrbeti sredstvo, po katerem se cestni odbor Kanalski primoma zgraditi skladvono cesto ož Gradec.

CESTNI ODBOR ZA GORIŠKO OKOLICO.

V Podgori dne 3. novembra 1889.

And. Kocijančič
načelnik.

Puška brez smodnika. Francoski izumitelj Paal Giffard izumil je po mnogoletnih poskusih puško, za katero ni treba smodnika, katerega nadomešča stisnen vzduh. Ta puška je mnogo lažja, nego katerakoli dosedanjih vojaških pušk. Giffardovo orožje podobno je naši repetirki v tem, da se jednocevni puški pritrdi poldrugo ped dolga in kakor palec debela jeklena patrona, ki ima 300 strelav v sebi, ki se morejo v jedni minuti izstreliti brez ognja in brez dima. Nova puška nese na 2000 m daleč in ker se v to daljavo tudi njen pok ne šuje več, bodo

to grozne orožje preobrazilo v vojevanje, ali kakor Giffard trdi, celo onemogočilo. Tudi cena je jako nizka. Vsa puška stane 25 frankov, 300 strelcev pa 10 centimov. Čudovita ta puška ima sploh toliko in tih prednostij, da vsega skoro verjeti ne moremo.

POSLANO.

Vredni članek v 45. št. „Soča“ je izjavil, da je bil pooblaščenec „lastnikov“ „Soča“ meseca junija 1887 vodstvo Soče meni izročil: istoga časa leta 1888 pa odšel in zopet dr. G. izročil.

To pa je bilo tako le: Ko so vredništvo „Soča“ meni ponujali, zbrani so bili takratni sotrudniki tega lista in med njimi je bil tudi pooblaščenec kavejlonarjev, dr. vitez Tonkli. Glede sprejemanja, oziroma oddajanja lista, pa sva imela opraviti jedino s gospodom dr. Gregoričem.

Ker mi je bil dr. vitez Tonkli odpisal, ko sem ga vprašal po objavljeni pomoči, da — „naj pa preneha Soča izhajati“, naznanil sem bil koncem maja gospodu, ki so me bili do vredništva pripravili, da ob letu odstopim.

Ker ni bilo dobiti drugega vrednika, hudoval se je vitez Tonkli, da bo tudi on vse skupaj pustil, češ, da on nima druge dolžnosti, nego varovati kavejlo.

Vedel tega in zaradi nekrega družega dogodka pretrgal sem bil svezgo s vitezom Tonklijem popolnoma in sem potem tako dolgo nadlegoval gospoda dr. Gregoriča, da je bil sprjel od mene teži del vredovanja „Soča“; nekatera opravila pa sem bil obdržal pod njegovim vredovanjem do zadnjega.

V Gorici, 14. novembra 1889.

G. LIKAR,
trgovec.

Slovo in naročilo.

Zaradi svojega hitrega odhoda iz Gorice se ponavljam po tej poti od vseh svojih duhovnih sbratov, prijateljev in znancev, posebno Cecilijancev, zahvaljevajo se jim prečeno za njih simpatična voščila in priporočevajo se jim v molitev.

Le srčno naprej! Ideja cecilijanska mora končno zmagati.

Vodstvo „Detoljuba“ in tajništvo sv. Detinstva sem izročil č. g. And. Tabajnu, kaplanu. Muzikalni arhiv cecilijanskega društva je prevzel društveni predsednik, pred. g. vodja Jož. Bajc, društveno denarico pa pred. g. prof. Hil. Zorn.

Zdravstvujte vsi! Na svidenje!

V Gorici, dne 7. nov. 1889.

D.r. France Sedej,

c. k. dvorni kaplan in vodja v Avgustineji
na Danaji 1. Augustinerstrasse št. 7.

Zahvala.

Hudo rano vsekla je smrt v naša srca, ko je nam pokosila nepozabljeno hčer, oziroma sestro

JOŽEFO ČERMEL,
rojeno SLOKAR;

a tolažbo nam je dajala sočutje ljudstva, toliko v bolezni, kakor tudi pri pogrebu. Vsem izrekamo po tej poti srčno zahvalo žalujoči

IVAN SLOKAR, duhoven
in brat,
JOSIP, oče,
JOŽEFA, mati,
MARIJA, sestra.

Štev. 3851 Op.

OZNANILO.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà) vetanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bodo dne 9. decembra t. l. in naslednje, javna dražba (kant) nerezanih zastav III. četert - leta 1888 t. j. tiste, ki so bile zastavljene meseca julija, avgusta in septembra 1888.

V Gorici, dne 6. novembra 1889.

SAHARIN,

300 krat slajši od sladkorja, odlikovan v Londonu in Antverpnu 1885., na veliki zdravstveni razstavi v Ostendi 1888. je izdelek trdke

Fahlberg, List & Comp.

Westerhüsen na Labi.

Jako je važen kakor zdravilo sam za se in kakor primes za posluženje lekarskih izdelkov, sirupov, vin, likv. r. v., limonad, kvasov, žolčij (gelatin), sadnih sokov, nadomestuje na čudežen način sladkor iz pese ter se uporablja pri izdelovanju slaščic, pri izdelovanju šampanjca, itd. itd. in odlikuje se tudi po svoji antiseptični lastnosti.

Zalogo in razprodajo za Gorico in okolice ima

ANTON ORZAN,
trgovec v Gorici.

KUPRENO ŽVEPLO

prve vrste

se bo začelo prodajati z mesecem decembrom po ceni tem nižji, čim več bo kdo kupil.

ZALOGA:

NESTOR FRANTZ
v GORICI.

SLOVEN.

POLAZ

Za vsako gospodnjo!

ktera želi dobro kavo pripraviti:

Pazite dobro na to, da so razširjeni ZABOJI & ZAVITKI, kateri niso pravi „FRANCK' OVI,“ ampak goljufigo ponarejeni!

Hočete li okusno pijačo in tečno kavo imeti, zahtevajte pravo „FRANCK' ovo“ kavo, katera pa je le prava s temi registriranimi markami:

in s tim podpisom:

Heinrich Franck Söhne
Linz. Ludwigsburg. 115

!!! Teraj: Previdnost pri kupovanji !!!

Krivo je misliti, da se „dobra kava“ le iz samih kavinih zrn pripravlja, ne kajti dober pristavek povikša kavino moč, njeno barvo in njen okus.

To je resnično, prepričajte se blagovoljno s poskusom

prave **FRANCK' OVE** kave.

Za črno kavo: z 4 žlicami kavinih zrn — 1 žlica Franck'ove kave.
„ mlečno „ 3 „ „ — 1 „ Franck'ove „